

Gárdonyi Imre És Harmadik Felesége Síremléke A Kozma Utcai Temetőben

Ez az apám sírja itt, Pesten, a Kozma utcában. 1965-ben halt meg, Budapesten. Apám 1900-ban született Derecskén, de gyerekkorában Szatmárnémetibe költöztek. Szatmárnémetiben héberül is tanult, valami vallásos iskolában, azt hiszem, héderben, de nem emlékszem pontosan. Aztán végigjárta az állami iskolát. Anyanyelve magyar volt, de beszélt jiddisül is és németül is. Nagyon tudta a vallást, nagyon ismerte. Az első világháborúban hadiüzemi munkás volt Erdélyben, nem tudom sajnos az üzem nevét. Ott lett ő hadirokkant 1917-ben, amputálták az egyik lábát, mert rosszul kezelték, és vérmérgezést kapott. Apám csak keveset politizált Szatmárnémetiben, de mindig azt mondta, hogy én tovább itt nem maradok, ha elcsatolják Erdélyt. 1920-ban tehát átjött

Pestre, s átszöktette a testvérét, Lipótot is, aki ezért Romániában katonaszökevénynek számított még akkor. Apámat a rokkantsága segítette hozzá, hogy könnyen átjöhetett Magyarországra. Hadirokkantnak számított, ilyen alapon minden hónapban kapott rokkantsági nyugdíjat -- tizenhatsz pengő tizenhatsz fillért -- 1939-ig, utána pedig százharmincöt pengőre emelték fel a nyugdíját. Az Országos Társadalombiztosítási Intézettől kapta a nyugdíjat, mert üzemben sérült meg. Apám tovább csak már az után tanult, hogy Pestre költözött. Műszerész iskolába járt valahol a Népszínház utcában. Kerékpár, varrógép, kismotor, autógumi-vulkanizálás, mindent csinált. Az én születésem környékén egy cég, amelyik gépeket szállított Afrikába, akart adni neki egy angol vezérképviselőt Afrikában, ő felügyelte volna a gépek javítását, és azért nem ment ki, mert én születtem. Együtt vittek el minket, sokáig együtt voltunk, Auschwitzban is meg Mühldorfban is, csak aztán apám tifuszos lett, s elkerült máshova. Ő végül Dachauban szabadult fel. Az ő rábeszélésének engedve jöttem haza a háború után Magyarországra, én nem akartam hazajönni, de ő annyira erősködött, hogy végül hazajöttem. Azóta is bánom.